

NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid valeat? HORATIUS

NOMMER 115

'S BOSCH,

DINGSDAG 25 SEPTEMBER 1832.

Nederlands

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE NOORD-BRABAND.

Gehoord hebbende het gecommitteerde, ingevolge appointement van den 11 dezer maand, op eene missive van de commissie ter inzameling van gelden, tot leening van den ramp van 29 maart 1831, te Bergen op Zoom, van den 5 bevorens n. 44, daar hij, ter voldoening aan art. 4 van het besluit dezer vergadering, van den 11 april 1831, litt. bb, intendende eene rekening en verantwoording van de door haar, ter zake als voormeld, ontvangen en aan de slagtoffers van dien ramp ingedeelde gelden, met de daartoe behoorende justifica-taire bescheiden.

En in aanmerking nemende, dat die rekening alzozins blijken draagt van den ijver en de nauwkeurigheid, waarmede die commissie aan het in haar gestelde vertrouwen heeft beantwoord.

BESLUITEN.

ART. 1.

Die rekening, in welke den geheelen ontvangst, ter somme van f. 6358.66, is gebragt, in de uitgaven ter gelijke somme in uitgaaf is verantwoord, goed te kennen, en dezelve, met de approbataire, apostille, poortrekeningen, benevens de justifica-taire bescheiden, aan de voormelde commissie terug te zenden, tot hare desbetreffende verantwoording.

ART. 2.

Aan de commissie wordt den dank van deze vergadering be-krachtigd, voor hare menschevriende, ijverige en nauwkeurige verrichtingen, waaryan aan haar, door toezending van een af-schrift dezes, zal worden kennis gegeven; zullende, ten einde van de tevredenheid dezer vergadering wegens die verrichtin-gen, meer openbaar blikt, dit besluit in de binnens deze Pro-vincie uitgegeven wordende nieuwspapieren geinserteerd wor-den.

's Hertogenbosch, den 18 september 1832.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,

A. J. L. VAN DEN BOGAERDE.

Ter ordonnantie van deszelfs,

F. X. VERHEYEN.

De Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Brabant.

In aanmerking nemende, dat de modellen der Vochtmaten voor den handel, in het groot, waarvan de invoering bij Zijner Majesteits besluit van den 19 april jl. (Staatsblad n. 12), op den 1 oktober aanstaande is vastgesteld, aan de arrondissements ijkers zijn verzonden.

Brengen zulks ter kennis van de fabrikanten in vochtmaten en verdere daarbij belang hebbenden in deze Provincie, met informatie, dat die modellen door hun bij gemelde arrondisse-ments ijkers kunnen bezigtigd worden; vertrouwend de gedeputeerde Staten niet noodig te hebben, hun tot die bezigtiging aan te sporen, en dat zij zich wijders daarbij zullen gedragen, naar de aanvragingen en toelichtingen van voornoemde amb-tmannen, nevens de vervaardiging der groote vochtmaten.

En al dat besluit in de binnens deze Provincie uitkomende nieuwspapieren worden geinserteerd, en hetzelfde wijders, door middel van het Provinciaal blad, worden gebragt ter kennis van de stedelijke en plaatselijke besturen in deze Provincie, met uitoeping, om daarop den aandacht der bedoelde fabrikan-ten te vestigen.

's Hertogenbosch, den 21 september 1832.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,

A. J. L. VAN DEN BOGAERDE.

Ter ordonnantie van deszelfs,

F. X. VERHEYEN.

's HERTOGENBOSCH, 24 September.

H. K. H. prinses Frederik is woensdag van het Loo te 's Hage aangekomen, en is den volgenden dag door H. M. de Koningin gevolgd. Den 21 werd ook prins Frederik aldaar verwacht. H. K. en K. H. de prinses van Oranje zal zich in de eerste dagen van oktober insgelijks naar de residentie be-geren.

Naar men verneemt is in de kerkelijke of geestelijke be-heefsten van de R. K. militairen, op het kasteel van Antwer-

pen voorzien of zal zulks spoedig gedaan worden. De scrivaar de heer van Dam, gewezen saltmeester, en een der heeren kapellanen te Bergen op Zoom, hebben zich aangeboden, hun-ge geestelijke bedieningen op dat post te gaan uitoefenen. — De-ze ar schikkingen zullen gemaakt worden op eenigen tijd, en verlangende, na eenigen tijd door anderen te doen vervangen.

— Men meldt uit Rotterdam van den 20 september. Giste-ren arriveerde van New-York eene zoogenamde Lootsboot, ge-noemd *Gazette*, volgens geruchten medebrengende den persoon van eenen zekeren *Carara*, gepresumeerd medepligtig, aan de bekende diefstal te Brussel der juwelen en kostbaarheden van de kroonprinses der Nederlanden. Deze persoon is dadelijk bij zijne aankomst geboeid met een particulier ruitje naar 's Hage getransporteerd door een onzer commissarissen der politie. — Volgens berigten uit 's Hage beviadt zich die persoon aldaar in de gevangenis.

— Brieven uit Londen melden, dat aldaar van de belgische regering een weigerend antwoord op de laatste voorstellen van lord Palmerston was aangekomen en men met ongerustheid een gelijk afwijzend antwoord van den Koning der Nederlanden ver-wachtte. Men was verder aldaar van oordeel dat de conferentie op het ontvangen van een zodanig antwoord uit 's Hage, spoed-ig uit een zou gaan. — Een van deze brieven zegt, dat Ka-arel X, Engeland nog niet verlaten had, en in zijn vertrek vele moeilijkheden ondervond.

— De fransche dagbladen behelzen thans het testament van mevrouw *Laetitia*, de moeder van *Napoleon*, die zeer onge-steld is. Zie hier de voornaamste bepalingen:

Zij vermaakt 50,000 romansche kroonen aan de moeder van den hertog van Reichstadt, honderd duizend kroonen aan ieder haer zoon en dochters; een aanzienlijk legaat voor een gods-dienstig gesticht. De bank van leening zal hare diamanten en kostbaarheden bewaren, welke tien miljoen romansche pia-sters heloopen, al het overige van hare roerende en onroerende goederen zal een majoraat uitmaken, waarvan de bezitter zal zijn de oudste zoon in de mannelijke linie van *Napoleon*.

Ingeval de *Napoleons* mochten komen te sterven, zullen de goederen, welke dit majoraat uitmaken, en op 75 miljoen fran-ken geschat worden, op de hoofdstad van Korsika overgaan, mits nitkeerende een legaat van 30,000 piasters. Het lijk van mevrouw *Laetitia* zal naar Ajaccio overgebragt worden, alwaar men haar een gedenkteeken zal oprigten, met het opschrift: *Aan de moeder der Napoleons*.

CHOLERA BERIGTEN.

Besmette plaatsen.	Dagteekten der opgave.	Bijgekomen zieken.	Getal der herstelden.	Getal der overledenen.	In behandeling gebleven zieken.
's Gravenhage.	24 — 23 Septemb.	3	2	1	7
Amsterdam.	19 — 22	36	58	29	127
Sedert het ontstaan der ziekte.	1197	433	637		127
Leyden.	20 en 21 Septemb.	19	20	3	63
Sedert het ontstaan der ziekte.	829	400	366		63
Rotterdam.	20 en 21 Septemb.	5	3	2	61
Delft.	20 en 21	0	4	0	5
Schiedam.	20 en 21	2	1	1	6
Gouda.	19 en 20	4	0	0	17
Dordrecht.	19 — 21	3	3	1	5
Sedert het ontstaan der ziekte tot 20 September.		458	94	58	
Utrecht.	19 en 20	33	22	8	6
Breda.	22 en 23	5	5	2	85

Sedert ons vorig nummer hebben er gaene cholera binnen deze stad plaats gehad. — De persoon, die het gasthuis is overgebragt is overleden de twee andere nog in behandeling.

Te Katwijk aan den Rijn is sedert den aanvang dezer maand niemand door de cholera meer aangetast; de ziekte heeft aldaar weinig maar het meest te Katwijk aan zee gewoed, doch nergens zijn meer personen van de aangetaste hersteld dan in deze gemeente.

Tot den 12 september waren in de stad Luxemburg aangetast 482 personen, 199 overleden, 226 hersteld en waren er 57 in behandeling. Onder de militairen waren 128 gevallen ontstaen, 47 overleden, 44 hersteld en 37 onder behandeling.

Wegens de verspreiding der cholera in de Nederlanden en zelfs in de pruisische Rijnprovincien, bijzonder echter, wegens haren voortgang van opwaarts, heeft de groot-hertogelijke regering van Hessen maatregelen genomen, ten einde in de haven van Bingen een regelmatig onderzoek der te Berg komende vaartuigen, der manschap en der daarop zich bevindende waren in te voeren, en al het van besmetting verlichte te weren. In de haven van Mentz worden mede dergelijke voorzorgen genomen.

Uit Aken wordt van den 19 geschreven, dat in de laatste dagen geene nieuwe cholera-ziekten zich daar hebben opgedaan; in het hospitaal was 1 persoon overleden en 4 bleven nog in behandeling, zoodat men hoopte weldra in staat te zullen zijn gezegde stad als van de ziekte bevrijd te kunnen verklaren.

Te Québec en Montréal is de cholera met hernieuwde woede weder verschenen. De ziekte tastte alle standen aan en de meesten der aangevallen personen bezweken.

De luitenant-generaal baron Gerard, inspecteur-generaal der kavallerie, voor een paar dagen nog tot aide-de-camp van den hertog van Nemours benoemd, is te Beauvais aan de cholera overleden.

Kerkelyke Staat.

ROME.

Pater *Secondi*, generale minister van de conventuele minderbroeders, tot het bisdom van Assisje benoemd zijnde, heeft Z. H. den vikaris-generaal der orde, pater *Antonius Franciscus Orioli*, in deszelfs plaats benoemd tot examinator der bisschoppen, raadgever van den *Pope*, lid van het godgeleerdheids-collegie der roomsche universiteit en regent van het collegie des heiligen *Bonaventura's*. Pater *Orioli* is een der geleerdste roomsche godgeleerden, en bezit daarenboven eenen grooten roem van ijver en doorzicht.

Zwitserland.

De zwitserse landdag heeft, ten einde de krijgsmagt van het bondgenootschap in dien staat te brengen, als voor de veiligheid van het vaderland vereischt wordt, onder anderen goed gevonden te bepalen: 1°. De bondgenootschappelijke stenden aan te schrijven om de tot het bondgenootschap behoorende troepen, zoo van den eersten, nittogt als van de reserve, zoodanig in gereedheid te houden, dat alle officiers, plaatsen volledig bezet en de manschap, in elk opzigt, naar voorschrift der reglementen, zoo uitgerust zij, dat dezelve op de eerste oproeping dadelijk ten dienste van het vaderland kan gebruikt worden. 2°. Even zoo zullen de bondgenootschappelijke stenden hunne landweer in gereedheid houden, en alle noodige voorzorgen nemen, waardoor de spoedige mobilmaking derzelve bevorderd kan worden. 3°. Het onderrigt der troepen van alle wapenen zal door bijtrentrekking en oefening der kleinere of grootere scharen, zoodanig volmaakt worden, als bij de militaire reglementen wordt verlangd.

Engeland.

LONDEN, 18 September.

Het avondblad de *Courier* is thans van gedachte, dat de kwestie over de Schelde tusschen Holland en Belgie niet spoedig geschikt worden zal, doch meent evenwel, dat de twist tusschen beide landen den algemeenen vrede van Europa geenszins in gevaar zal brengen.

Dezer dagen zijn alhier twee officieren van rang in dienst van den Koning der Nederlanden, aangekomen.

De fransche minister, baron *de Marcvil*, heeft gisteren een bezoek bij lord *Palmerston* op het bureau van buitenlandsche zaken afgelegd.

Frankryk.

PARIS, 19 September.

Het gouvernement der Vereenigde Staten had in 1820 eene expeditie gezonden om de steenachtige Berge en de landen in het westen van die ketting tot aan den Oceaan te onderzoeken. Sedert dien tijd, had men geene tijding gehad van de reizigers, welke zich tot deze onderneming hadden aangeboden, en men dacht dat zij op de eene of andere wijze waren omgekomen. Eindelijk ontving men een verhaal van hunne reis. Na duizende gevaren ondervonden en vele ongemakken doorgestaan te hebben, is het deze reizigers gelukt, dwars door het noordelijk gebied van Amerika, de engte te bereiken, welke hetzelfde van Asie afscheid, waar zij zelfs doortrokken. Zij hebben vele belangrijke mijnen ontdekt.

Volgens eenen publiek gemaakten staat hebben in het jaar 1831 de regten der douanes opgebracht, te Marseille 23,940,000 francs, te Havre 22,410,000, te Nantes 15,100,000, te Bordeaux 13,762,000, te Rouaan 8,148,000, te Aegues-Mortes 2,892,000, te Narbonne 2,619,000 en te Gien 7,007,000 francs.

De kamer van beschuldiging van het Hof van Poitiers heeft, met drie tegen twee stemmen, ingevolge den eisch van den

procureur-generaal bevestigd, dat de hertogin van Berry naar het Hof van Assisje der Vendée moest verzonden worden, als beschuldigd van eene misdaad, waarop de doodstraf van toepassing is. De twee raadsheeren, die geen deel aan dit arrest hebben genomen, zijn de president *Parigo* en de heer *Rogues*, welke beide hun ontslag hebben gevraagd. De heer *Parigo* heeft in den brief aan den procureur-generaal, waarin hij hem van zijn voornemen kennis geeft, gezegd, dat, zoo de ondoorgrondelijke bestuiten der Voorzienigheid de hertogin van de trappen des troons in ballingschap hebben geworpen, hij niet kan en niet wil vergeten, dat zij de moeder is van hem, dien hij tien jaren lang gewoon was als zijnen toekomstigen Koning te beschouwen, en hij liever zijnen post nederlegt, dan een arrest te teekenen, dat met zijn geweten strijdt, tevens hopende, dat dit arrest nooit iets meer dan eene ijdele bedreiging moge worden.

Men spreekt van het onmiddellijk in dienst roepen der klasse van 1832.

De hertog *Vicomte XIII* is met zijn gezin te Lugerne aangekomen met den titel van gezant van Z. M. den Koning der Belgen; hij is in deze hoedanigheid door het zwitsersech verbond erkend.

De Koning en Koningin der Belgen worden tegen het einde dezer maand te Compiègne verwacht, vanwaar zij zich naar Parijs zullen begeven.

De heer *Goniat* is belast met het huwelijk af te schilderen van de prinses *Louise* van Orléans; deze schilderij zal op het kasteel te Compiègne geplaatst worden.

Bij eene ordonnantie des Koning, in dagteekening van den 14 september, is de abbé *Lemercier*, doctor van de *Sarbonne*, gewezen pastoor van de parochie *St. Margaretha*, en thans kanunnik, vikaris-generaal en promotor van het bisdom van Parijs, tot bisschop van Beauvais benoemd. Dezelfde ordonnantie benoemt voor het bisdom van Versailles, den abbé *Blanquart de Baillou*, groot-vikaris van dat bisdom; voor het bisdom van Verdun, den abbé *Mathieu*, groot-vikaris van Parijs en pastoor van de parochie *Margaretha*, en voor het bisdom van Langres, den abbé *Valayer*, kanunnik en groot-vikaris van Parijs, en gewezen pastoor van *St. Thomas van Aquin*. Alle vrienden van den Godsdienst juichen zulke gelukkige keuzen toe. Ofschoon de benoemingen in den *Moniteur* nog niet zijn medegedeeld, menen wij echter dezelve als zeker te kunnen opgeven.

Mgr. de *Cardinal de Rohan*, aartsbisschop van Besançon, heeft een gedeelte van zijn bisdom rondgereist, om er het Voorspel toe te dienen. Z. M. heeft de geborgen van het departement de *Montbéliard* bezocht. Hij is overal met de grootste bevestigingen van eerbied ontvangen en zelfs dikwijls met geestdrift. Het volk drong zich op zijnen weg en de menigte was ten uiterste groot in de kerken om hem te hooren. De woorden vol van geloof des deugdzaam Aartsbisschop drongen in de harten door. Hij sprak meermalen daags. Buiten dat bekoorden zijne zachtmoedigheid en zijne goedheid een ieder. Dit herderlijk bezoek zal voor den godsdienst gelukkige gevolgen hebben.

De parochie van *Mattaincourt*, in het bisdom van *St. Dies*, is onlangs getuige geweest van eene treffende plegtigheid; men weet dat zij eertijd tot pastoor had gehad den insteller der congregatie van *Onze Lieve Vrouw*, en hervormer van die der reguliere kanunniken van onzen Zaligmaker, den gelukzaligen *Petrus Fournier*, die in het jaar 1640, in eenen reuk van heiligheid is gestorven. Deze godvruchtige persoon had in het jaar 1730, na het heldhaftige van zijne deugden en de glans van wonderen, waarmede God zijne kerk had doen schitteren, de eer der zaligverklaring ontvangen, en er waren den 30 augustus 11, honderd jaren verloop, sedert dat de kostbare reliquien van dien grooten dienaar Gods plegtig uit zijn graf waren gehaald, om voor de vereering der geloovigen te worden uitgesteld. Men heeft het eerste eeuwfeest van dien dag met iuiter gevierd. De heilige kast, in weerwil van de stormen der omwenteling, gelukkig bewaard zijnde was sedert eene eeuw niet geopend geweest. Daar de staat, waarin zij was, eene herstelling vereischte, heeft men er voor een oogenblik den schat, dien zij inhield, dat is het hoofd en bijna alle gebonten van den gelukzaligen vader van *Mattaincourt* nithaald, en op den feestdag zijn dezelve door de handen van den heer *Moussier*, vikaris-generaal, die uit naam van mr. den bisschop te *Mattaincourt* gekomen was, op eene goddienstige wijze in dezelve terug gelegd. Onderscheidenen geestelike hebben dit eerbiedwaardig hoofd met hunne oogen mogen zien en met hunne handen aanraken. De menigte was zeer groot, vele priesters en duizende geloovigen waren met veel ijver tot een zoo belangrijk feest opgekomen. Men drong zich rondom de kerk, waarvan de al te kleine omvang slechts een gering gedeelte der aanwezigen kon bevatten. De reliquien in het koor op een altaar, boven het graf geplaatst, alwaar zij voor de zaligverklaring van den dienaar Gods gerust hadden, scheen door derzelver tegenwoordigheid alleen in deze kerk, te spreken, in welke *Petrus Fournier*, den godsdienst en de deugd zoo menigmaal gepredikt, de zondaars verzocht en de rechtvaardigen met het vleesch des Z.

ig makers gevoed had. Alles sprak van den dienaar Gods, zijne reliquien, zijne kerk, de huizen, de straten, de grond zelfs, welke men met de voeten betrad, en ook alles voerde tot eenen diepen indruk, die nog merkelyk aangroeide door de treffende en bondige redevoering, welke bij deze gelegenheid werd uitgesproken. Na de mis liet men eene menigte door de devotie der geloovigen aangeboden voorwerpen, de eerbiedwaardige reliquien doen aanraken. Het stof van deze reliquien gevallen, is eerbiediglyk bijeenverzameld en de godsvrucht beschouwt het als een groot voorrecht, een gedeelte daaryan te bezitten. Het gelukkige volk van Mattaincourt heeft zich wel gewacht van het kwalijk te nemen, dat men zijnen ouden pastoor verzeerde. De maire en de nationale garde hebben aan de plegtigheid het hunne bijgedragen, en, onder die geheele menigte was geen een wargeest, die deze overeenstemming van wenschen, van hulde en van gebeden durfden verontrasten.

Zullen de liberalen en de openbare ambtenaren van hunne vooroordeelen tegen de broeders der ohrstelyke scholen terug komen? Men zou wel geneigd zijn het te hopen, volgens het besluit, hetwelk de autoriteiten zelve op vele plaatsen voor de scholen betoond hebben. Te Castres, waarin eene school is van 6 a 700 kinderen, welke door 7 broeders bestuurd worden, heeft de heer *Alby* maire der stad, die tevens afgevaardigde is, wel willen voorzitten bij de uitdeeling der prijzen. Hij was geassisteerd door eenen adjunct, den president der regtbank, en eenige leden van den municipalen raad. Er waren vele geestelijken en aanzienlyke personen tegenwoordig. De maire heeft aan de kweekelingen mitmuntende raadgevingen gerigt en den ijver en de liefderijkheid der broeders geprezen, die noodzakelyk over zijne welwillendheid moeten te vreden zijn. Te Limoges hebben de broeders 700 kweekelingen; de uitdeeling der prijzen werd ook door den maire, voorgezeten die eene niet minder verstandige redevoering dan die van den heer *Alby* uitsprak. Hij sprak over de zorgen der Broeders in de beste bewoordingen en stelde hun eene medaille ter hand, welke de universiteit voor hen bestemd had als eene belooning voor hunnen ijver. De rector en eene commissie uit den municipalen raad woonden de zitting bij. Te Orleans geschiedde de uitdeeling der prijzen voor de ohrstelyke scholen insgelijks met plegtigheid. Mgr. de bisschop, de maire en andere autoriteiten waren daarby tegenwoordig. De *Echo de Périgueux*, een liberaal dagblad, hetwelk te Périgueux wordt uitgegeven, heeft het gesticht der Broeders, bij gelegenheid van hunne prijsuitdeeling, die door Mgr. de bisschop van Périgueux voorgezeten werd, geprezen. Te Arles heeft de municipale raad, in de maand juny II. besloten, dat de school der Broeders de bestigste was, die voor de bevolking geschikt was, en hij heeft fondsen voor het mutueel onderwijs geweigerd. De volgende maand heeft hij zich tegen eene school van die soort verzet. Groote redenen van verergerenis voor de patriotten des lands! Zij zeggen dat de leden van den municipalen raad van Arles carlisten zijn en zij hoopden dat het gouvernement dit besluit niet zal bekrachtigen. Er is niets zoo heilig dan dat al de ambtenaren goed genegen zijn voor de omwenteling.

— Mevrouw *Lucretia Buonaparte*, de moeder van *Napoléon*, moet te Rome gevaarlyk ziek liggen.

— De Koning van Sardinie heeft zijn antwoord op de huwelijks-bekendmaking van de prinses *Louise* van Orléans doen overhandigen.

— Men berekent, dat don *Pedro* maandelijks 50,000 pond st. (12,500,000 franken) besteedt voor voedsel, soldij en onderhoud zijner troepen te water en te lande.

— Het spaansche gouvernement heeft 2 schepen naar de vloot van *Sartorius* gezonden, ten einde voldoening van veroorzaakte schade te bekomen, die door de constitutionelen aan den spaanschen handel is toegebracht.

Belgie.

BRUSSEL, den 21 September.

De generaal *Nypels* is tot chef van het personeel op het ministerie van oorlog benoemd, ter vervanging van den kolonel *Houquet*.

— Wij vernemen, dat verscheiden leden van het kabinet hunne denkfout den Koning aangeboden hebben. Z. M. heeft dezelve nog niet aangenomen. Het is te gelooven, dat de ministers de moeijelijkheid eener geheele vernieuwing van het ministerie in het tegenwoordig oogenblik waarderende, besluiten zullen hunne portefeuilles te behouden. (*Emancipation*.)

— Uit Berlijn wordt van den 17 dezer gemeld:

Z. M. de Koning heeft aan den generaal-majoor van *Mercz*, behoorend tot koninklyk belgischen buitengewonen gezant bij het pruisische hof, gehoor verleend en de geloofsbriefen van denzelfven overgenomen.

— De pruisische *Staats-Courant* brengt nu ook, even als de oostenryksche regeringsbladen, de berigten uit Brabant onder rubriek van *Belgie* en niet meer onder die van de *Nederlanden*, gelijk tot dusverre steeds plaats had.

— De graaf van *Cornalissen*, gedetacheerd aan de belgische legatie te Berlijn, is donderdag te Brussel gearriveerd. De generaal *Mercz*, Zr. Ms. gezant, is den 15 dezer door den Koning van Pruisen ten gehoor toegelaten, aan wien hij de eer gehad heeft de kennisgeving van *Leopolds* komst tot den troon van Belgie, alsmede eenen eigenhandigen brief over te reiken, bij welken de Koning hoogstdeuzelven kennis geeft van zijn huwelijks. Strijdig met de pruisische hofgebruiken, heeft de Koning den generaal *Mercz* willen tot zich toelaten nog voor dat de groote wapenoefeningen afgeloopen waren. Wij gelooven te kunnen verzekeren, dat de door Z. M. den Koning van Pruisen gebezigde woorden van eenen aard zijn, welke een eind zullen maken aan de onzekerheden, die tot dusverre nog door eenige lieden hier ter stede nopans hoogstdeuzelven bedoelingen gevoerd werden. De heer *Cornalissen* bragt ook depêches mede voor de engelsche en fransche legatien te Brussel.

— De Koning en Koningin zijn gisteren van Laeken te Brussel teruggekeerd; op het paleis is groot diner gehouden, waarop de fransche en engelsche gezanten en vele staats-ambtenaren genoodigd waren.

— Het is zeker, dat de heer *de Thour* zijne demissie gegeven heeft; zij is nog niet aangenomen geworden. Het schijnt ook uitgemaakt, dat de heer *Raikem* af zal treden, onmiddelyk na de openbaarmaking van den arbeid der regterlyke organisatie (*Memorial*.)

— De bij den staf van ons leger als luitenant kolonel geplaatste Pool *Proocynski*, is gisteren van Brussel vertrokken, om de gansche grens line aan de hollandsche zijde te gaan onderzoeken.

— Gisteren morgen is een courier van Londen bij de sir *Adair* aangekomen, welke laatste, na inzage der depeches, terstond naar Laeken vertrokken is.

Van den 22.

— De hertog van *Orleans* is gisteren middag ten half twee alhier aangekomen. Hij is aan het paleis afgestapt en heeft zich daar op naar Laeken begeven. De prins was van den heer *Boismilon* verzeld; de generaal *Baudrand* is iest later aangekomen.

— *l'Emancipation* zegt, dat er nog niets aangaande het vertrek vanden heer *de Meulanaere* beslist is.

— Gisteren, verzekert men, is de heer *Richmond de Story*, door eene zoogenaamde orangistische brochure bekend, op zijn landgoed gearresteerd geworden.

— *l'Indépendant* spreekt van eene estafette van Gent, aan het ministerie gekomen met de tijding, dat de Hollanders de grenzen naderden en dat eenige dnizenden derselven (hij begroot het aantal op tien) uit Zeeland de Schelde waren overgestoken. *l'Emancipation* bevestigt de aankomst der estafette, doch twijfelt met reden aan deszelfs bericht.

Wij zijn verzocht de volgende merkwaardige en in verlichting allerbelangrjkste redevoering, bij eene plegtige gelegenheid uitgesproken, mede te deelen.

Fiat lux! — Dat het licht worde!

Edels achtbare heeren, waarde landgenooten!

Het oude joodsche volk heeft de Boeken van *Moises* steeds in eere gehouden en aan de volgende geslachten kunnen vertoonen; waarin de schepping van het heelal zoo juist, zoo duidelyk en zoo schoon vermeld wordt, dat de kracht en de klem der uitdrukkingen, alnog door geene volgende schryvers is gevenaard, en op het gezegde *fiat lux*, is het licht der wereld daargesteld!

Edoch, waarde landgenooten! is het mijne taak niet, het werk der schepping uit een te zetten, ik bedoel alleen het licht, dat het leven der menschen is en hetwelk de Maatschappij tot redding van Drenkelingen, opgericht te Amsterdam, door eene vereeniging van menschenvrienden, tracht aan te moedigen en door eerteekenen te vergelden, mijne landgenooten in overweging voor te stellen, ter gelegenheid wij aan den verdienstelijken heef- en vroedmeester ..... het eedgedenk afgeven, ter bestendige herinnering van zijne geslaagde pogingen, tot het in licht of leven terug brengen van *A. S.*, huisvrouw van *G. G.*, mr. Schoenmaker in de gemeente *W*.....

Ik zeg *W*....., eene aangename en welgelegene gemeente, de hoofdplaats van een kanton of vrederegert en van het ..... districts commissariaat der provincie ..... waar ik tijdens de uitoefening mijner functien, dit ruime schoollocaal heb zien vestigen, de nieuwe kerk heb zien sichten en na den noodlottigen brand, de huizen weder heb zien ophouwen.

Mijne waarde landgenooten, sullen mij toestaan de oorzaak van de leniging hunner rampen, die bij het ontstaan van den brand bij de asch der vernielde woningen en huisraad, en het

Aan de Redactie van den Noord-Brabander:

Mijne heeren!

Ik heb met verwondering in uw nummer 77 van den 28 Junij
 dezes jaars in der tijd een verslag gelezen omtrent de zitting
 van het hof van assises voor het tweede kwartaal des loopenden
 jaars en daaruit tot mijne innige blijdschap vernomen, dat
 daar voor slechts één geringe zaak was behandeld geworden. —
 De oppervlakkige beschouwer, vooral in andere provincien, die
 met den echt christelijken en vroeger nog eenvoudigeren geest
 van de ingezetenen van Noord-Brabant niet genoegzaam bekend
 is, moest wel verbaasd staan, dat eene zoo groote en volkrijke
 provincie aan de assises zoo weinig te doen gaf. — Ik was een
 van deze oppervlakkige beschouwers, sprak deswege met roem,
 bij gelegenheid over deze provincie, maar kreeg tusschen beide
 wel eens ten antwoord, dat de processtukken van anderen,
 welke zich in dat kwartaal aan misdaden hadden schuldig ge-
 maakt, nog wel niet konden zijn terug gekomen. — Ik heb in
 mijn leven dikwils van deskundigen hooren zeggen, dat het
 doel der straffen van misdadigers voornamelijk was humane ver-
 betering en afschrik voor de anderen. Ik zal over de juistheid
 hiervan mij voor het tegenwoordige niet verder uitlaten, maar
 mogt dit het wezenlijk doel zijn, dan dunkt mij dat men toch
 alle regt had om van de justitie te verwachten, dat daarmede
 om dat doel te bereiken, over het algemeen wat meer spoed
 gemaakt werd; daar men het en algemeen voor houdt, dat de
 straf, hoe spoediger zij op de misdaad volgt, des te meer uit-
 werking doet. Dit zou een oppervlakkige beschouwer al zeer ligt
 gelooven. Maar de zitting van dat hof is op maandag den 17 de-
 zer voor het derde kwartaal, onder het voorzitterschap van den
 Weled. Gestr. heer en mr. Gevers, in de hoofdstad dezer pro-
 vincie geopend en op gisteren den 20 gesloten, nadat er in die
 4 dagen slechts zes zaken waren voor geweest. Wanneer er nu
 nog gevangenen van het vorig kwartaal geweest waren, dan zou
 men niet kunnen tegenspreken, dat het zedelijke en de regt-
 vaardigheid in deze provincie nog aan het vooruitgaan waren.
 In hoeverre dit intusschen waarheid is en wat, indien het te-
 gendeel onverhoopt mogt waarheid zijn, daarvan de ongelukkige
 oorzaak is, kan en ik en wil ik niet beoordeelen; maar dit is
 zeker dat ik mijne gewestgenooten zoo wel als mij zelven, die
 de eer heb om in deze provincie te wonen, en levens lang
 geheel vaderland met eene zoo voorbeeldige provincie uit den
 grond mijns harten geluk wensch.

Kan het zijn, verleen dan een plaatsje aan deze in uw ge-
 eerd dagblad.

Ik heb intusschen de eer mij met de meeste achting te be-
 men,

Uwen bestendigen en onpartijdigen lezer.

125. * * Heden overleed tot mijne diepe droefheid aan de
 gevolgen eener uittegende ziekte mijn dierbare echt-
 genoot **ADRIANUS THEODOORUS
 NUYTS**, in den onderdom van slechts 34 ja-
 ren en 10 maanden, luidig voorzien van de laatste
 H. H. Sacramenten der Roomsch-Katholijke Kerk.
 's Bosch,
 22 September 1832. Wed. G. W. NUYTS,
 geboren CHRETIEN.

BEKENDMAKINGEN.

126. * * Bij **G. VERMEEK** te Druhan, vindt men
 te Koop alle soorten van **VRUCHTBOO-
 MEN**, voornamelijk soorten van **NOTEN**, ook
 alle soorten van **STEENVRUCHTEN**,
 beste soorten van **ROODE, WITTE, ZWAR-
 TE AALBEZIEËN**, onderscheidene soorten
 van **VREEMDEGEWASSEN**, beste
 soorten van **DOORNEN, LINDE** en
IPEHHEESTERS.

127. * * Er is zaterdag den 22 dezer, des morgens omtrent
 8 uren, te dezer stede vermist een **JONGELING**,
 genaamd **A. M.**, oud circa 15 jaren,
 lang omtrent 1 El 570 Streep, gezond van kleur,
 blond haar en wenkbrauwen, voor zijne vermissing
 gekleed met een zwarte lakensche jas, bruin Vest
 van half zijde stoffe, donker-grijze lange Broek van
 wollige stof, een ligte kemelshare ronde Pet en half
 hooge Schoenen, al diegenen, welke hiervan eenig
 bericht of teregtwijzing kunnen doen aan de Druk-
 kers dezer; zullen eene goede belooning ontvangen.
 De respectieve Gemeentebesturen worden bij deze vrien-
 delijk uitgenoodigd om hieraan zoo veel mogelijk
 publiciteit te geven.

verdelgen van alle middelen van bestaan, de tranen in diepe
 ontroering van W..... ingezetenen, zoo bedrukt, zoo trooste-
 less gevoelden en eindelijk zoo wonderlijk konde opbeuren en
 herstellen, eenigzints uit een te zetten.

Fiat lux: dat dit dan verlicht worde, als wij de bron der
 herstelde welvaart ook uit *Moses* geschrift weten aan te wij-
 zen, als wij de dochter van Koning *Pharao* aan den oever der
 Nijl in een mandje een drijvend en met den dood worstelend
 kind zien ontwaren. (*Miserta est ejus*) Zij ontfermde zich over
 hem.

Miserta est ejus, het hart van Koning *Willem den I* ontroerde
 op de droevige berigten van den ramp, waarvan W..... het
 slagoffer geworden was; Zijne Majesteit en onze beminde Ko-
 ningin droegen tot leniging bij, het hart van Neêrlands ingeze-
 tenen werd door de berigten der verdelging aangedaan, ieder
 offerden voor de ongelukkigen van W....., en de gezamentlijke
 bijdragen overtroffen aller verwachting en uwe commissie konde
 ruime uitdeelingen der verzamelde giften afgeven, een ieder
 gevoelde een *fiat lux*, eene wezentlijke verlichting in zijnen
 druk, in zijnen ramp, en W..... mogt uitroepen, *miserta est
 ejus*, men erbarmde zich onzer.

De aandoening van medelijken berst in 's menschen hart en
 bestond reeds voor de geschreven wet, bij het stijgen van ge-
 varen des levens, wordt elk bewogen zijnen evenmensch te hel-
 pen en bij te staan; en wie onzer zoude niet even als *Pharao's*
 dochter zich verheugen, als wij kunnen zeggen, ik heb het leven
 van eenen burger gered: (*Quia de aqua tuli eum*) om dat ik
 hem uit het water heb opgenomen, zal hij *Moses* genoemd
 worden.

Laat zich dan de Maatschappij tot redding van Drenkelingen
 verheugen bij het uitreiken eener gedenkpenning aan den heer
 ..... laat ons vermaak scheppen in het terug bekomen van
 het licht, dat het leven der menschen is, en dat deze vrouw,
 op de gestadige pogingen van ..... voor haar behoud on-
 dervonden heeft, laten wij zonder aandoening dit licht niet uit-
 dooven, en steeds erennen, dat alle pogingen, welke tot heil
 en bewaring van ons en onze evenmensen strekken, nuttig
 en doelmatig zijn, doordien de geneeskunde bij ondervinding
 geleerd heeft, dat de in het water gesmoorde (?) menschen
 door doelmatige middelen weder kunnen opkomen, en zoo zijn
 de aanhoudende pogingen van ..... om in het doel der
 Maatschappij der Drenkelingen, deze schijndoode vrouw te her-
 stellen en het levenslicht te doen zien, gelukt, (*fiat lux*) en het
 werd weder licht voor haar; deze vrouw is alzoo haren man
 en de zijnen weder gegeven.

Laat ons dan, waarde landgenooten, dit licht der schepping
 niet uitdooven; laten wij die bokken schuwen, die met een
 domper rondgaan om alle licht te verdooven of uit de maat-
 schappelijke betrekkingen te verbannen, dat zulke bokken dan
 in de hoven van anderen worden geplaatst, en waar de on-
 dankbaarheid en de duisternis hare belooning zal te wachten
 hebben, en voor ijzere latten gehouden worden, om bij een
 vrij onderwijs te leeren, dat het doel der middelen wettigd,
 om van den leeraar der verleiding te hooren: *odes, proximum,
 tuum sicut diligis teipsum*, laat, veracht, belasterd uwen even-
 mensch, zoo als gij uzelfen bemind en in eere steld, om daar
 eyeq als op de hoogte des tempels te hooren: *haec omnia tibi
 dico*, ik zal u alle deze macht, deze heerlijkheid geven, als gij
 mij zult eeren en aanbidden gelijk de goden, is dit dan niet
 het vrij onderwijs, de vrije taal door den eersten afgevallen ge-
 voerd, en waardoor zoo velen eene prooi der duisternis gewor-
 den zijn. Dat de *miserta est ejus* van *Pharao's* dochter zoo dui-
 delijk heeft doen gevoelen, wanneer den ramp van W..... in-
 gezetenen, sprekend is ondersteund en gelenigd geworden, door
 de gulhartige bijdragen van eenen Koning, die in W.....
 eenen tempel heeft doen stichten en eene school doen opbou-
 wen, waar zijne medogenheid det geloovigen eene plaats ten
 gebéds, de jeugd een vestiging tot onderwijs heeft verzorgd en
 waarbij de milde hand van Neêrlands ingezetenen het hare
 mede bijgedragen heeft, wanneer weenende oogen op het licht
 der toekomst huiverig uitzagen; edoch waarde landgenooten,
 laten wij den druk der tijden ter zijde stellen, om den heer
 ..... geluk te zeggen met een geschenk der Maatschappij
 van Drenkelingen; laat ons verheugd zijn aan iemand eenen me-
 den Krans af te geven, die bevorens zoodanige vereering voor
 het geredde leven zijner evenmensch genoten heeft.

Ja wij verlijden ons niet ..... over de redding van een-
 den mensch, van een onzer natuurgenoeten, wij zeggen hem
fiat lux van harten toe, opdat het licht der heilkunde
 's mans begaafdheden blijven opklaren, opdat den redder, de
 geredde en wij, mijne waarde landgenooten, in eene aansen-
 schakeling van eeuwen, den stichter van alle licht zouden aan-
 schouwen en zelf beseffen dat zijne barmhartigheid ons het
 licht, dat het leven der menschen is, gaf, even als wij dezen
 penning door de geredde vrouw aan den heel- en vroedmees-
 ter ..... doen uitreiken.

Ik heb gezegd. —